

NÖHÜ KAMPÜS SU ÜZERİNDE DENEYİM ROTASI VE GÖZLEM KULESİ: AKKAYA BARAJI

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR
ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ
MİMARLIK BÖLÜMÜ

ESKİZ
ATÖLYESİ
(MP IV- MP V - MP VI)

2026-2027 GÜZ

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ

24 Eylül 2026

09.00

ATÖLYE 5

NÖHÜ
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

Konu: NÖHÜ Kampüs Su Üzerinde Deneyim Rotası ve Gözlem Kulesi: Akkaya Barajı

Atölye Kapsamı:

MIM2002 Mimari Proje IV

MIM3001 Mimari Proje V

MIM3002 Mimari Proje VI

Atölyenin Amacı: Atölyenin amacı; sulak alan gibi ekolojik açıdan hassas bir doğal çevrede, insan-doğa-mimarlık ilişkisini sorgulayan ve flamingoların doğal yaşam alanlarının gözlemlenmesine olanak sağlayan bir mekânsal kurgu geliştirilmesidir. Öğrencilerin doğal çevreyi yalnızca tasarımın bulunduğu bir zemin olarak değil, tasarım kararlarını yönlendiren temel bir veri olarak ele almaları hedeflenmektedir.

Atölye kapsamında öğrencilerin; doğal çevreye minimum müdahale, kullanıcı deneyimi, yatay ve düşey dolaşım, farklı kotlardan gözlem, görüş açısı ve yönlenme, insan ölçeği, strüktür ve malzeme kararlarını bir bütün olarak değerlendirmeleri amaçlanmaktadır. Kıyıdan başlayarak su üzerinde devam eden rota ve seyir kulesi aracılığıyla öğrencilerin hareket-mekân-görüş ilişkisini deneyim odaklı bir tasarım yaklaşımıyla ele almaları hedeflenmektedir. Özellikle kulenin biçiminin yalnızca estetik kaygılarla oluşturulmaması; görüş, dolaşım, strüktür ve çevresel koşulların tasarım formunu üretmesi amaçlanmaktadır.

Akkaya Barajı ve Tasarım Alanının Bağlamı

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi yerleşkesi, Niğde kentinin güneydoğusunda yer alan Akkaya Barajı ve çevresindeki sulak alan ekosistemiyle doğrudan ilişki içerisinde bulunmaktadır. Tabakhane Çayı üzerinde oluşturulan Akkaya Barajı, başlangıçta temel olarak sulama amacıyla geliştirilmiş yapay bir su sistemi olmakla birlikte, zaman içerisinde çevresindeki sazlık ve sulak alanlarla birlikte çok sayıda kuş türünün kullandığı önemli bir habitat niteliği kazanmıştır.

Akkaya Barajı ve çevresi, özellikle kuş çeşitliliği açısından dikkat çekmektedir. Alanın doğu kesimlerinde sazlık ve sulak alan karakteri görülmekte; flamingo başta olmak üzere çok sayıda su kuşu alanda gözlemlenmektedir. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi yerleşkesine yakın konumu nedeniyle baraj, aynı zamanda üniversite-doğa-eğitim ilişkisi açısından önemli bir açık alan potansiyeli taşımaktadır. Güncel gözlemlerde flamingoların ilkbahar döneminde barajı dinlenme ve beslenme alanı olarak kullandığı, alanın kuş gözlemcileri ve fotoğrafçılar tarafından da ziyaret edildiği belirtilmektedir.

Sulama amacıyla oluşturulan Akkaya Barajı ve çevresi, zaman içerisinde farklı flora ve fauna türleri için önemli bir yaşam alanına dönüşmüştür. Yapılan çalışmalarda Akkaya Barajı ve çevresinde **157 kuş türünün** tespit edildiği belirtilmektedir. Bu yönüyle alan, Niğde çevresindeki önemli kuş yaşam alanlarından biri olarak değerlendirilmektedir (Yıldız, 2020).

Akkaya Barajı'nda gözlemlenen kuş türleri arasında Dikkuyruk (*Oxyura leucocephala*), Elmabaş Ördek (*Aythya ferina*) ve Angıt (*Tadorna ferruginea*) öne çıkmaktadır. Dikkuyruk türünden alanda 15–25 çift bulunduğu belirtilirken, Elmabaş Ördek ve Angıt'ın Akkaya Barajı'nda en sık rastlanan türler arasında olduğu aktarılmaktadır. Özellikle Mayıs ayında, göçmen kuşlar arasında Flamingo (*Phoenicopterus ruber roseus*) türünün yoğun olarak gözlemlendiği ifade edilmektedir (Şekil 1). Flamingonun yanı sıra kırlangıç, leylek, ibibik, mahmuzlu kızkuşu, ebabil, çıkırıkçın, karabatak ve pelikan gibi farklı kuş türleri de Akkaya Barajı ve yakın çevresini yaşam alanı olarak kullanmaktadır (Yıldız, 2020).

Şekil 1. Phoenicopterus Ruber Roseus (Filamingo) ve Podiceps Nigricollis (Karaboyunlu Batağan) (Karataş, 2020)

Akkaya Barajı, üniversite yerleşkesinin hemen yakınında bulunan sıradan bir su yüzeyinden öte, ekolojik çeşitlilik, göçmen kuşların hareketleri ve doğal yaşamın sürekliliği açısından önem taşıyan hassas bir doğal çevre niteliğindedir. Üniversite kampüsü ile bu doğal çevrenin yan yana bulunması, öğrenciler açısından insan kullanımı ile doğal yaşam arasındaki ilişkinin yeniden düşünülmesi için önemli bir tasarım potansiyeli oluşturmaktadır.

Bu bağlamda Akkaya Barajı, mimari tasarım açısından yalnızca üzerine bir yapı yerleştirilecek bir alan olarak değil; suyun, topografyanın, bitki örtüsünün, kuşların, mevsimsel değişimlerin ve insan hareketlerinin birlikte değerlendirilmesi gereken bir ekolojik çevre olarak ele alınmalıdır. Tasarlanacak deneyim rotası ve gözlem yapısında temel yaklaşım, doğal yaşamı dönüştürmek yerine doğal çevrenin kontrollü biçimde gözlemlenmesine ve deneyimlenmesine olanak sağlayan bir mimari kurgu geliştirmek olmalıdır.

Bu özellikleriyle Akkaya Barajı, yalnızca üniversite yerleşkesinin sınırında bulunan bir su yüzeyi değil; ekolojik, eğitsel ve deneyimsel potansiyelleri bulunan bir doğal çevre bileşeni olarak ele alınmalıdır. Bu bağlamda tasarım alanı, insan kullanımının doğal yaşam üzerindeki etkilerini azaltan; buna karşılık doğanın gözlemlenmesine, öğrenilmesine ve deneyimlenmesine olanak sağlayan hassas bir eşik olarak değerlendirilecektir.

Atölye kapsamında önerilecek “Su Üzerinde Deneyim Rotası ve Gözlem Kulesi”, bu eşik koşulundan hareketle geliştirilecektir. Tasarımın temel amacı, doğal çevreyi yapı için yalnızca bir arka plan olarak kullanmak değil; su, sazlık, kuşlar, topografya, mevsimsel değişim, ışık, rüzgâr ve kullanıcı hareketleri arasındaki ilişkileri mimari tasarımın temel girdileri hâline getirmektir.

Bu nedenle öğrencilerden, öncelikle Akkaya Barajı'nın ekolojik ve mekânsal karakterini araştırmaları; ardından insanın doğal çevreyle kurduğu ilişkiyi “yaklaşma–gözlemlenme–deneyimleme–geri çekilme” gibi farklı mekânsal durumlar üzerinden sorgulamaları beklenmektedir.

Tasarım Problemi: (Öğrenciler ek olarak iki adet tasarım problemi bulacaktır)

Atölyenin temel tasarım problemi, “Doğal yaşama minimum müdahaleyle, insanın sulak alanı ve flamingoları farklı kotlardan deneyimleyebileceği bir gözlem yapısı nasıl tasarlanabilir?”

Atölye İçeriği: Atölye kapsamında NÖHÜ Kampüs alanında yer alan Akkaya Barajı yerleşiminde flamingoları gözlemlmek için seyir kulesi yapılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede su üstünde yürüyüş rotaları tasarlanarak oturma ve gözlem cepleri oluşturulacaktır. Öğrenciden atölye kapsamında su üstü yürüyüş rotası, gözlem ve dinlenme noktaları, seyir kulesi tasarımı, düşey dolaşım alanlarını tasarlaması beklenmektedir. Tasarımın odak noktasını seyir kulesi oluşturmakta olup tek bir seyir terasına ulaşan yapı olarak değil farklı gözlem deneyimleri sunan düşey bir rota olarak ele alınmalıdır. Kulenin nihai yüksekliği öğrenciler tarafından flamingoların bulunduğu alan, görüş mesafesi, topografya, bitki örtüsü ve görüş açıları değerlendirilerek gerekçelendirilmelidir. Bu yönde yakın çevre ve su yüzeyi gözlemi, orta mesafe gözlemi ve panoramik gözlem kurgusu yapılmalıdır. Yürüyüş rotası genişliği de karşılaşma, bekleme ve gözlem noktalarına göre hesaplanmalıdır.

**Flamingolara yaklaşım mesafeleri; kontrollü gözlem bölgeleri, minimal etki alanları, üreme ve dinlenme alanları kapsamında belirlenecektir.*

Mimari Program:

- Yürüyüş Yolu Rotası

- Gözlem noktası/ları
- Seyir kulesi (gözlem kotları)
- Merdiven ve düşey sirkülasyon alanları
- Oturma/Bekleme Alanları

Atölye Çıktıları

50x70 Dikey Pafta olacak şekilde;

- Sunum Paftası (konsept ve tasarım kararlarını açıklayan, alan/çevre analizinin ele alındığı diyagramlar içermelidir) (50x70 Dikey)
- Vaziyet planı / su üstü rota 1/500
- Seyir Kulesi Kat Planları 1/100
- Seyir Kulesi Cephe (En az 1) 1/100
- Seyir Kulesi Kesit (En az 1 tane bütüncül olacak şekilde) 1/100
- Perspektif (Elde çizilecektir)
- Seyir Kulesi/ yürüyüş yolu / platform detayı 1/50 (Projeyi en iyi anlatacak yerden seçilmelidir)
- Maket 1/100 Kule + yakın çevresi (20x20 cm altlık kullanılacaktır)

(Özellikle kesit, bu çalışmanın temel tasarım araçlarından biri olarak ele alınmalıdır. Öğrencinin “neden bu noktada, neden bu yükseklikte ve neden bu yönde?” sorularına çizimleri üzerinden cevap verebilmesi beklenmektedir.)

Çalışma Alanı

Çalışma alanı Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi yerleşkesinde bulunan Akkaya Barajı ve çevresi olup su üstü rota başlangıcı öğrenciler tarafından yapılan analizler sonucu belirlenecektir.

Şekil 1. Çalışma Alanı Google Earth Görüntüsü

Eskiz Sınavı Teslim Formatı (Formata uygun olmayan teslimler kabul edilmeyecektir.)

- Eskiz sınavı çizimleri, rapido kalem ve renkli çizim kalemleri kullanılarak 50x70cm ebatlarında eskiz kağıdına yapılacaktır.
- Tamamlanan çizim 50x70cm ebatlarında resim kağıdına yapıştırılarak teslim edilecektir.
- Çalışmayı en doğru biçimde ifade edecek en az 1 plan, 1 kesit, 1 görünüş ve 1 perspektif çizimi zorunludur. Tasarımın yeterince açıklayıcı olması için bazı çizimlerin sayısının artması beklenmektedir.
- Mimari temsillerin çiziminde içerikte belirtilen çizim ölçeğine uyulması gerekmektedir.
- Çalışmanın içeriğine göre kuzey oku, boyutlandırma, kot, mahal ismi vb. çalışmanın anlaşılmasını sağlayacak mimari çizim standartlarına uyulması zorunludur.

- Tasarımın 3B incelenmesini sağlayacak maketlerin özenle tamamlanması ve eskiz sınavı içeriğinde belirtilen ölçekte teslim edilmesi beklenmektedir.

Eskiz Sınavında Gerekli Malzemeler (Sınav esnasında alımı yasaktır.)

- 50x70 cm ebatlarında eskiz kağıtları (En az 4 Adet)
- 50x70 cm ebatlarında resim kâğıdı (En az 4 Adet) (Teslim edilecek eskiz kağıdına altlık olarak kullanılacaktır.)
- Farklı çizim kalınlıklarında uçlara sahip birden fazla kurşun kalem (Taslak çizimlerinde kullanılacaktır.)
- Farklı çizim kalınlıklarında uçlara sahip birden fazla rapido kalem (Final çizimlerinde kullanımı zorunludur.)
- Kuru boya, sulu boya, marker vb. renkli çizim kalemleri
- Maket yapımında kullanılacak maket malzemeleri (Oluklu mukavva, fotoblok, asetat, yapıştırıcı vb. malzemeler ve maket bıçağı vb. kesim araçları)